

MVG

Miljösamverkan

VÄSTRA GÖTALAND

Information från Miljösamverkan Västra Götaland nr 19 oktober 2005

sid 1

[Små och stora avlopp](#)

sid 2

[Det finns inga miljöintresserade!](#)

[Vatten, båtar, radon, avloppsanläggningar och tryckimpregnerat – fem nya dokument](#)

sid 3

[Västsvenska kommuner samverkar för hållbar utveckling](#)

[Projektet kompletterar varandra](#)

[Miljösamverkan ska få en kommunikationsplan](#)

sid 4

[Detta gör vi 2006](#)

[Kontakta oss](#)

[MVG](#)

Små och stora avlopp

Detalj från ett stort avloppsreningsverk.

Vi har i år två delprojekt om avlopp: Enskilda avlopp respektive Tillsyn av avloppsreningsverk. För dessa båda har vi bildat en gemensam projektgrupp som började arbeta i våras.

Här är en kort redovisning av vad som gjorts, och vad som kan ske framöver.

De små

För att börja med enskilda avlopp så är detta en fortsättning på arbetet som vi bedrev för ett par år sedan då ett koncept till underlag till kommunal policy för enskilda avlopp togs fram.

Tanken nu är att fortsätta det arbetet, och även arbeta med frågor om miljökontorens information till entreprenörer med mera.

När det gäller just entreprenörer så har Skövde och Falköpings miljökontor gemensamt tagit fram ett koncept för utbildning av entreprenörer, och även rutiner för handläggning av tillstånd till enskilda avlopp. Det kan vi komma att få god nytta av.

Men läget har komplicerats en aning av att

Naturvårdsverket nu tar fram nya allmänna råd för små avlopp, och även planerar en handbok. Vårt arbete måste naturligtvis anpassas till detta, och vi avvaktar därför nu med mer definitiva insatser. Vi har inte varit sysslolösa för det. Miljösamverkan är nämligen remissinstans för förslaget till de nämnda allmänna råden. Projektgruppen har lagt stor omsorg på att ta fram ett remissyttrande som sedan antagits av Miljösamverkans styrgrupp. Det är ju av stor vikt för oss, och alla som arbetar med små avlopp, att de allmänna råden blir så bra och tydliga som möjligt, så det arbetet beklagar vi oss inte över.

Enligt Naturvårdsverkets tidsplan ska både allmänna råd och handbok bli klara under senare delen av hösten. Vi hoppas innerligt att det blir så. Under första halvåret 2006 arbetar vi nämligen vidare med de frågor jag nämnt ovan, och då vill vi ha detta underlag från Naturvårdsverket klart.

De lite eller mycket större

Under hösten kör vi en tillsynskampanj. En handledning till stöd för det har tagits fram. Vi

har valt att i dess titel stället för avloppsreningsverk använda termen avloppsanläggningar. Många av de anläggningar som miljökontoren har tillsyn över är nämligen inte regelrätta avloppsreningsverk utan större markbädds- eller infiltrationsanläggningar.

Dessutom, med termen avloppsanläggningar markeras att också ledningsnätet, inte endast reningsanläggningen, omfattas.

En upptaktsdag då handledningen presenterades och ALcontrol medverkade med information om mätning och provtagning hölls i Skärhamn 12 september. Ett fyrtiotal inspektörer som representerar drygt hälften av kommunerna i länet deltog. Upptaktsdagen avslutades med studiebesök på två avloppsverk på Tjörn.

När det gäller avloppsanläggningar i gruppen C-verksamheter, det vill säga avloppsanläggningar dimensionerade för mer än 25 men högst 2 000 personekvivalenter så är tillsynsuppgiften mycket varierande för miljökontoren. På Tjörn finns som exempel ett fyrtiotal medan andra kommuner kanske bara har något enstaka tillsynsobjekt i denna grupp. Någon sammanställning av detta saknas för länet.

Utöver kommunala anläggningar kan det handla om gemensamhetsanläggningar för grupper av bostads- eller fritidshus och avlopp vid speciella verksamheter som kursgårdar, idrottsanläggningar, campingplatser, marinor med mera.

Några kommuner har även övertagit tillsyn från Länsstyrelsen över större avloppsanläggningar, B-verksamheter. Avsikten är att handledningen ska vara ett stöd också för tillsyn av dessa.

Handledningen ska också fungera som tillsynsstöd utan koppling till tillsynskampanjen under hösten, men vi hoppas på en stor anslutning och att de flesta miljökontor kan delta i kampanjen.

Lasse Lind

Det finns inga miljöintresserade!

Det budskapet levererades av Fredrik Sjöberg, biolog och författare, på kursen **Kommunicera miljö i teori och praktik**, i Göteborg i vintras. Vi var 28 personer som hade förmånen att delta i en uppskattad utbildning om grunderna i att bli mer framgångsrik i att kommunicera miljö och hälsa. Kursarrangör var **Forum Miljö & Hälsa*** i samarbete med **Miljösamverkan Västra Götaland**.

Det som Fredrik menade är att miljö inte är något ämne, det säger egentligen inte något i sig. Människor är intresserade av naturen, rättvisefrågor, etik eller något annat. Och konsten att nå de ointresserade med sitt budskap handlar mycket om att ta reda på vad de ointresserade är intresserade av.

Ett budskap som många föreläsare tog upp är att vi inte ska tro att människor läser det vi skriver bara för att det är viktigt. Det är mycket som ska stämma för att nå dit. Något som flera betonade var vikten av att fundera på **målgruppen**. Man kan inte rikta ett budskap till **alla**. Då når det kanske **ingen**. Vilka som ingår i målgruppen bör i hög grad påverka hur man får ut sitt budskap och hur det formuleras.

Och hur syns man i allt mediabus? Björn Stolt, lektor på IHR (Institutionen för tillämpad kommunikationsvetenskap, på Stockholms Universitet), berättade om fallet dagspressen.

Läsaren ska:

- först få tidningen i sin hand,
- slå upp den,
- slå upp rätt sida,
- upptäcka artikeln (eller vad det nu handlar om),
- identifiera avsändare,

- ta del av texten,
- begripa innebörden,
- tolka budskapet på avsett sätt,
- lära sig något,
- förändra eller förstärka sin attityd (om det nu är det vi vill),
- samt sitt beteende,
- och slutligen föra budskapet vidare till sin omgivning.

Man behöver alltså kunskap och verktyg för att kunna nå ut med sina frågor.

En hel del praktiska tips lärdes ut av Björn Karlsson, Populär Kommunikation. En text måste vara *läsvärd, fånga uppmärksamheten* och innehållet ska ha en bra *struktur* samt vara *begriplig, intressant och instruktiv*. Och glöm inte bilder! Det visuella går fram mycket snabbare än text. Dessutom gör det förstås det roligare.

Du kanske har hört talas om LIX? Det är ett index som visar en texts läsbarhet och bygger på antal ord, antal meningar och ordens längd. LIX-värdet på en text tolkas så här:

- LIX 20-25 Mycket lättläst, barnböcker
- 30-35 Lättläst, skönlitteratur, populär-tidningar
- 40-45 Medelsvår, normal tidningstext
- 50-55 Svår, normalt värde för officiella texter
- 60- Mycket svår, byråkratsvenska

Det kanske inte är så dumt att testa detta på någon av dina texter? Gå till exempel in på <http://pressylta.com/lix> så får du hjälp. Kanske upptäcker du att det är dags att gå på kurs!

Nå, hur är det nu? Är all publicitet bra publicitet som det brukar sägas? Nja, menade Björn, man bör nog vara lite mer försiktig än så. Men lite turbulens är alltid bra! Som till exem-

pel Naturvårdsverkets uppmärksammade klimatkampanj om växthuseffekten. Malin Fritzen var en av de personer som arbetade med den tvååriga informationskampanjen, och som berättade om den för oss. Just när kampanjen lanserades, och man satte upp affischer med budskapet att vädret håller på att bli varmare, blev det kallare än på många år! Otur, men kampanjen fortsatte ändå. Slutresultatet visar att svenska folkets kunskaper om växthuseffektens orsak och verkan har ökat under kampanjperioden och en attitydförändring har skett till åtgärder och egna åtaganden.

Vi som deltog på utbildningen kom från kommuner, länsstyrelser, Västra Götalandsregionen, statliga verk med mera. Vid kursens slut hade vi alla fått expertutlåtanden om våra organisationers webbplatser. Daniel Nilsson, expert på miljökommunikation på Internet, sade "Med en hemsida kommer ni inte ut till medborgarna eller kunderna, de måste komma till er. Hur hanterar ni det?" Våga prioritera, var tydlig med förklarande rubriker och länkar, målgruppsanpassa. Uppdatering är A och O.

Övriga föreläsare var K G Bondesson, journalist på Göteborgs-Posten och Mikael Karlsson, ordförande i Svenska Naturskyddsföreningen.

Kursen hölls även i Stockholm i början av maj, med många nöjda deltagare, och fler tillfällen planeras i Skåne efter sommaren. Gå in på www.fmh.se där ni hittar fler kurser samt kan kontakta kursansvarige Lars-Eric Sjölander.

Cecilia Lunder

PS. LIX-värdet för den här texten är 41, så något har man kanske lärt sig.

*Forum Miljö & Hälsa är ett branschforum och Internetportal för personer som har ett yrkesmässigt intresse för miljöfrågor, främst tjänstemän och i viss mån politiker inom den offentliga miljösektorn.

Vatten, båtar, radon, avloppsanläggningar och tryckimpregnerat – fem nya dokument

Är du intresserad av vattenskyddsområden, fritidsbåtshamnar, radon, avloppsanläggningar eller träskyddsbehandlat virke? På vår webbplats, www.miljosamverkan.se, under Utgivet finns dessa fem dokument som ställts samman i år:

- *Vattenskyddsområden – fastställande och tillsyn (april 2005)*

- *Träskyddsmedel – handledning inför tillsyn 2005 (april 2005)*
- *Fritidsbåtshamnar – tillsynshandledning för miljökontoren (maj 2005)*
- *Handledning för tillsyn av avloppsanläggningar >25 pe (september 2005)*
- *Radon – vägledning för kommunernas arbete (september 2005)*

Dessa bör vara av intresse också för andra än kommunernas miljökontor. Ja ett par av dem, de om vattenskyddsområden respektive radon, riktar sig uttryckligen också till andra kommunala förvaltningar.

Se också den särskilda artikeln om avlopp i detta nummer av MVG.

Cecilia Lunder och Lasse Lind

Västsvenska kommuner samverkar för hållbar utveckling

Ett nytt miljösamarbetsprojekt i Västra Götaland startade i april 2005 efter flera års förberedelser. I projektet "Hållbar Utveckling Väst – kommuner i samverkan" deltar 19 kommuner i Västra Götaland. Kommunerna har bestämt sig för att samverka kring frågor som rör Agenda 21 och Hållbar Utveckling.

Initiativet kommer från föreningen Agenda 21 i väst. De 19 kommuner som deltar från början är Borås, Falköping, Gullspång, Hjo, Härryda, Kungälv, Lidköping, Lilla Edet, Mark, Mellerud, Munkedal, Mölndal, Skövde, Tibro, Tranemo, Trollhättan, Ulricehamn, Vänersborg och Åmål. Förhoppningen är att fler kommuner i Västra Götaland skall ansluta sig med tiden.

Tanken är att utifrån kommunernas behov stärka det lokala arbetet för hållbar utveckling i Västra Götaland och att genom detta underlätta och påskynda omställningen till ett hållbart samhälle.

Framförallt rör det frågor kring energiomställning, transporter, samarbetsformer och kompetensutveckling.

En styrgrupp bestående av representanter från de deltagande aktörerna och finansierarna leder projektet. Ordförande är en politiker från Mölndals kommun. Undertecknad, Sanna Hambeson, är anlitad som projektledare.

Projektet, som skall pågå i tre år, förväntas leda till ett utvecklat och ökat samarbete kring en hållbar utveckling mellan deltagarna i projektet och andra aktörer som arbetar för en hållbar utveckling samt att metoder och

verktyg som är användbara för kommuners arbete med en hållbar utveckling tas fram och sprids.

Inom projektet kommer man att arbeta med olika fokusområden i arbetsgrupper. Projektets fokusområden skall vara av olika karaktär, t ex transporter, energi, livsmedel, miljöledning, upphandling, indikatorer för hållbar utveckling, och livsstil. Under det första året kommer det att handla om energi och transporter.

Tänkbara resultat av arbetet i fokusgrupperna är t ex erfarenhetsutbyte samt gemensamma informations- och kommunikationsinsatser. Modellen för arbetet med de olika fokusområdena är tänkt att likna det arbete som bedrivs genom Miljösamverkan Västra Götaland. De grupper som kommer att startas under hösten skall bli samverka kring barns skolvägar, energiplanarbete samt miljömålsarbete.

Organisationen Energiråd Väst och Kommunalförbundet Dalsland administrerar projektet. Kommunerna, liksom Västra Götalandsregionen, Länsstyrelsen, Energiråd Väst och Vägverket region väst stöttar projektet ekonomiskt från starten.

Besök projektets hemsida:

www.energiradvast.se, under fliken Hållbar Utveckling Väst eller kontakta undertecknad för mer information.

*Sanna Hambeson, projektledare
sanna.hambeson@energiradvast.se,
031-701 05 70, 0708-83 29 66*

Projektet kompletterar varandra

Någon kanske ställer sig frågan om det verkligen behövs ett projekt till för länets kommuner. Blir det inte dubbelarbete när Miljösamverkan redan finns?

Nej, så ser vi det inte alls! Miljösamverkan är inriktat på insatser som ska effektivisera myndigheternas, främst miljökontorens, tillsyn på miljöbalkens område. Det är visserligen ett stort område men omfattar inte alls det bredare arbetssätt som Sanna beskrivit i artikeln. Hållbar Utveckling Väst har inte Miljösamverkans ganska snäva inriktning på myndigheternas arbete.

I vissa frågor kan våra respektive projekt ändå beröra varandra. Ett exempel på det kan vara vårt nyligen startade delprojekt om energifrågor i tillsyn, prövning och fysisk planering och Hållbar Utveckling Västs arbete för energiomställning.

Vi har redan goda kontakter mellan respektive projektledningar och ska förhoppningsvis kunna ge varandra tips om sådant som kan vara bra att det andra projektet tar med i sitt arbete.

Lasse Lind

Miljösamverkan ska få en kommunikationsplan

Detta var en av förbättringspotentialerna som man fann i samband med att hela Miljösamverkansprojektet utvärderades.

Genom att ta fram en kommunikationsplan med målgrupper, kanaler, budskap och över-

gripande kommunikationsmål skulle man kunna öka tydligheten i kommunikationen, öka projektets effektivitet och bidra till att projektets värden sprids bredare inom och utom projektet.

Styrgruppen har beslutat att en sådan

plan ska tas fram under 2005. Arbetet har precis påbörjats och pågår året ut. Om ni läsare har tips till oss tar vi tacksamt emot dem! Kontakta i så fall Lasse Lind.

Cecilia Lunder och Lasse Lind

Detta gör vi 2006

Miljösamverkans styrgrupp har beslutat om nästa års verksamhet. Som vanligt utlovas många spännande projekt! En blandning av olika frågor, vissa utformade som kampanjer andra som serviceprojekt. Något för alla hoppas vi att det finns.

Helt nya delprojekt:

1. Miljötillsyn på gårdar utan djur
 2. Ny kemikaliekampanj **KAMPANJ**
 3. Energiproduktion i fjärrvärmecentraler
-

Delprojekt från i år, men med ny inriktning:

4. Uppföljning av radonarbetet **KAMPANJ**
 5. Inomhusmiljö
 6. Tillsyn fritidsbåtshamnar **KAMPANJ**
-

Delprojekt som fortsätter från i år:

7. Enskilda avlopp **PÅBÖRJAT**
 8. Tillsyn avloppsreningsverk kommer att utvärderas i början av året **KAMPANJ PÅGÅR**
 9. Energifrågor i tillsyn, prövning och fysisk planering **HAR NYLLIGEN STARTAT – FLER DELTAGARE TILL PROJEKTGRUPP ÖNSKAS**
 10. Vattenskyddsområden utvärderas i början av året **KAMPANJ PÅGÅR**
 11. Förorenade områden vid pågående verksamheter **PÅBÖRJAT**
-

Det finns även några delprojekt som återkommer varje år. Nytt för 2006 är "aktualitetsgranskning". Det handlar om uppföljning av tidigare delprojekt för att förtydliga hur aktuella olika dokument är. Vi kan inte uppdatera alla dokument eftersom det skulle ta alldeles för mycket tid. Men det blir tydligare för alla användare om vi granskat ett material och uppgivit vilka regler som ändrats, eventuella nya regler som har börjat gälla, samt annat som berör den aktuella frågan. Det ska tydligt framgå på webbplatsen när granskningen gjorts och vad man kommit fram till. Vi planerar att fortsätta genomgången under kommande år så att det blir en löpande aktualitetsgranskning med några dokument varje år.

I verksamhetsplanen, som ni hittar på vår webbplats, finns mer utförlig information om varje delprojekt. För er som jobbar på miljökontoren rekommenderar vi särskilt översikten på sidan 3 där ni ser hur delprojekten fördelar sig över året.

Cecilia Lunder och Lasse Lind

Kontakta oss

Arbetsgruppens medlemmar kan kontaktas för frågor och synpunkter på allt som rör Miljösamverkan.

Lasse Lind, projektledare.

Tel 0532-714 47, fax 070-609 87 70, lind.lasse@telia.com

Cecilia Lunder, projektledare.

Tel 60 58 95, fax 031-60 58 97, cecilia.lunder@o.lst.se

Övriga deltagare i arbetsgruppen (tel och e-post):

Teres Byström, Miljö- och hälsoskyddskontoret, Skövde

Tel 0500-49 82 97, teres.bystrom@skovde.se

Anna Cognell, Miljöförvaltningen Göteborg

Tel 031-61 28 78, anna.cognell@miljo.goteborg.se

Märta Andreasson, Samhällsbyggnadskontoret, Kungälv

Tel 0303-23 93 72, marta.andreasson@kungalv.se

(vakant, ersättare till Dan Gunnardo som slutat i arbetsgruppen ska utses)

Susanne Olsson, Göteborgsregionens kommunalförbund, GR.

Tel 070-770 06 17, susanne.olsson@gr.to

Gudrun Törnström, Länsstyrelsen (hälsoskyddsfrågor)

Tel 031-60 50 73, gudrun.tornstrom@o.lst.se

Lotta Sahlin Skoog, Länsstyrelsen (miljöskyddsfrågor)

Tel 031-60 50 19, lotta.sahlin.skoog@o.lst.se

Leif Olofsson, Västra Götalandsregionens miljösekretariat

Tel 033-17 48 25, leif.olofsson@vgregion.se

MVG

Ägare: Västra Götalandsregionen

Ansvarig utgivare: Peter Holmberg, Miljösekretariatet,

tel 033-17 48 28

Redaktör: Lasse Lind, tel 0532-714 47

Layout: Profil Communication, tel 0520-48 80 80

MVG finns också på Internet på www.miljosamverkan.se

Bidrag till nästa nummer vill vi ha senast 15 november 2005.

Antingen via e-post lind.lasse@telia.com eller

fax 070-609 87 70.